

Göteborgs kommun

grundskola@grundskola.goteborg.se

Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Karl Johansskolan F-6 i Göteborgs kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att senast den **31 oktober 2019** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristerna avhjälpas på annat sätt.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att alla elever tillförsäkras en studiemiljö som präglas av studiero.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Den totala undervisningstiden för varje elev ska vara minst 6890 timmar. (10 kap. 5 § skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska säkerställa att den totala undervisningstiden för varje elev ska vara minst 80 timmar i ämnet musik i mellanstadiet.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat, trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4-6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Rektorn ska följa upp skolenhetens kunskapsresultat och resultatet av arbetet med trygghet och studiero.
- Rektorn ska, utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen, besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder och dokumentera dessa.
- Rektorn ska planera för genomförandet av de beslutade utvecklingsåtgärderna och genomföra dessa samt se till att planeringen och åtgärderna dokumenteras.

Bedömning

Skolinspektionens tillsyn visar att det finns brister vid Karl Johansskolan F-6 som huvudmannen tillsammans med rektorn måste åtgärda så att bestämmelserna i skollagen och övriga författningar efterlevs. Tillsynen visar att eleverna inte alltid har studiero på lektionerna och att undervisningen ofta störs av till exempel elever som pratar, skriker och springer runt i klassrummet. Vidare visar tillsynen att rektorn inte säkerställer att eleverna ges minst den garanterade undervisningstid som eleverna har rätt till då det finns elever som fått för lite undervisningstid i ämnet musik och att rektorn inte planerat för att eleverna, oavsett om de uppnår kunskapskraven i ämnet eller inte, ska kompenseras för utebliven undervisning. Det innebär att eleverna riskerar att inte ges minst den garanterade undervisningstiden som de har rätt till och även att deras möjligheter att nå kunskapskraven eller längre kan påverkas. Tillsynen visar även att det finns brister i skolenhetens systematiska kvalitetsarbete eftersom rektorn inte följer upp skolenhetens samlade resultat och utifrån en analys fattar beslut om nödvändiga utvecklingsåtgärder för att utveckla utbildningen. Rektorn behöver säkerställa att de beslut som fattas om nödvändiga utvecklingsåtgärder grundar sig på elevernas kunskapsresultat och samtliga elevers upplevelse av trygghet och studiero.

Föreläggande

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att eleverna på Karl Johansskolan F-6 inte tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Utredningen visar att det finns klasser där elever blir störda i undervisningen varje dag genom att det exempelvis blir pratigt på lektionerna eller av att elever skriker eller springer runt i klassrummet. Det leder till att eleverna får svårt att arbeta med skolarbete. Framförallt brister studieron när eleverna undervisas av vikarier, vilket är vanligt på skolenheten, men förekommer även vid ordinarie lärares undervisning. Bristande studiero kan leda till att eleverna inte kan tillgodogöra

sig den undervisning som bedrivs, vilket försvårar för eleverna att nå de mål som utbildningen syftar till att de ska uppnå.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Av intervjuer framgår att eleverna inte alltid har studiero på lektionerna. Elever i flera klasser berättar att det varje dag blir pratigt på lektionerna och att det framförallt är enstaka elever som stör ordningen i klassrummet. Vidare säger eleverna, vilket även bekräftas av rektorn, lärare och elevhälsan, att studieron framförallt brister då eleverna undervisas av vikarier. Eleverna berättar att elever, när klasserna undervisas av vikarier, pratar, tramsar, springer runt och skriker rakt ut i klassrummet och att eleverna inte riktigt lyssnar på vikarien. De berättar att det ofta blir tjafs om lektionens innehåll med vikarierande lärare och att det kan bli väldigt stökigt. Eleverna beskriver att de blir störda när detta sker och får svårt att arbeta med skolarbete och att det kan hända att de inte får hjälp eftersom läraren får ägna sin tid åt de elever som stör undervisningen.

Lärare och elevhälsan berättar i intervju att studieron på skolan är bra men att det finns klasser där studieron fungerar sämre och att studieron är sämre när eleverna undervisas av vikarier. De berättar vidare att skolan ofta har vikarier och lärarna säger att alla klasser på skolan har vikarie någon gång varje vecka. Både lärarna och elevhälsan beskriver att skolans system för vikarieanskaffning har försämrats då skolan inte längre kan välja vilka vikarier som ska komma och att det därför är olika vikarier hela tiden.

Även rektorn bekräftar att elevernas studiero brister när eleverna undervisas av vikarier men säger att det fungerar bra när ordinarie lärare är på plats. Hon säger att de haft problem med studieron i vissa klasser och att de satsat på fler vuxna vilket lett till att studieron har blivit bättre. Vidare berättar rektorn att de inte har gjort någon mätning av elevernas upplevelse av studiero nyligen utan rektorn fångar upp elevernas upplevelse av studiero via signaler från lärare och elever.

Bristande studiero framkommer även på Skolinspektionens lektionsbesök, där merparten av undervisningen utförs av ordinarie lärare. Vid flera av de observerade lektionerna förekommer att elever går eller springer runt i klassrummet, pratar om annat än uppgiften och det är flera elever som sysselsätter sig med annat än skolarbete. De åtgärder som lärarna vidtar vid dessa lektionsbesök leder i ett antal fall inte till att studiero uppnås.

I Skolinspektionens enkät som genomförts med elever i årskurs 5 hösten 2017 framkom att 38 % av eleverna svarar *Stämmer ganska dåligt* och 11 % *Stämmer inte alls* på påståendet "Jag har studiero på lektionerna".

Motivering till föreläggande som ingripande

Göteborgs kommuns verksamhet vid Karl Johansskolan F-6 uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Göteborgs kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten*Eleverna ges inte sin garanterade undervisningstid*

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte säkerställer att eleverna ges den garanterade undervisningstiden i alla ämnen. Utredningen visar att det finns elever som har fått för lite undervisningstid i ämnet musik och att rektorn inte har en fullgod planering för hur eleverna ska kompenseras för det. Enligt vad som framkommer är det endast de elever som bedöms inte uppnå målen för undervisningen i musik som kommer att kompenseras för utebliven undervisningstid i ämnet. Det innebär att det finns elever som riskerar att gå miste om antingen den garanterade undervisningstiden eller tillräckliga möjligheter att nå så långt de kan i ämnet musik. Ett sådant upplägg av undervisningstiden innebär att författningarnas krav inte följs vilket behöver åtgärdas för att eleverna ska få den undervisning de har rätt till.

Skollagen anger att den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar. Enligt skolförordningen ska undervisningen i ämnet musik omfatta 80 undervisningstimmar under mellanstadiet, och totalt 230 undervisningstimmar i grundskolans årskurser 1 till 9 (se bilaga 1 till skolförordningen [2011:185], Timplan för grundskolan). Av skollagen framgår även att alla elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling (3 kap. 3 § SkoL).

Rektorn säkerställer inte att eleverna ges den garanterade undervisningstiden i ämnet musik. I intervjuer med elever och lärare framgår att flera lektioner i musik ställts in under vårterminen 2019 och att elever inte har haft undervisning i musik under flera veckor. Både elever och lärare säger att eleverna har getts undervisning i andra ämnen istället, till exempel matematik. Lärarna berättar att rektorn lägger skolans scheman utifrån den garanterade undervisningstiden men att det inte finns något utrymme eller tid för eleverna att ta igen missad undervisning. Rektorn beskriver att timplanen är beslutad centralt i stadsdelen och att skolans schema baseras på den. Rektorn säger att hon säkerställer att eleverna ges den garanterade undervisningstiden genom skolans schema och genom uppföljning av genomförda lektioner. Enligt rektorn stämmer det inte att musikundervisning inte har genomförts och hon uppger att hon veckan innan Skolinspektionens besök fått signaler om att enstaka musiklektioner ställts in och att undervisande lärare har varit sen till undervisningen. Vidare säger rektorn dock att det inte finns något system för att säkerställa att eleverna får den minst garanterade undervisningstiden men att hon får signaler av till exempel vårdnadshavare om lektioner ställs in. Vidare säger rektorn att hon kommer att göra en kartläggning av musikundervisningen och de klasser som är drabbade av inställd musikundervisning kommer att kompenseras för det. I samband med kommunikering av protokoll efter tillsynsbesöket efterfrågade Skolinspektionen kompletterande information om hur många musiklektioner som ställts in under vårterminen 2019, vilka klasser som

drabbats och i vilken omfattning, samt hur och när eventuell kompensation av inställd undervisning skulle ske. I rektorns svar uppger hon att den kartläggning som genomförts visar att en klass i årskurs 5 inte har fått tillräckligt med undervisning i musik. Vidare skriver rektorn att om det skulle visa sig i musiklärarens bedömning att eleverna inte uppnår målen i ämnet så kommer klassen att få ytterligare undervisning.

Motivering till föreläggande som ingripande

Göteborgs kommuns verksamhet vid Karl Johansskolan F-6 uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Göteborgs kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte följer upp och analyserar elevernas kunskapsresultat, i de ämnen och årskurser där det finns kunskapskrav, eller arbetet med trygghet och studiero för samtliga elever på skolenheten. Vidare gör rektorn inte någon analys av resultaten och utifrån analysen fattar beslut om nödvändiga utvecklingsåtgärder i syfte att utveckla utbildningen. På skolenheten görs visserligen viss uppföljning genom att de enskilda elevernas kunskapsresultat följs upp och genom att arbetet med trygghet och studiero följs upp genom enkäter i två av skolenhetens årskurser. Rektorn behöver dock, utifrån en sammanställning, analysera resultaten för hela skolenheten på aggregerad nivå för att säkerställa att arbetsformer, arbetssätt och utvecklingsinsatser ger avsett resultat.

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det på skolenheten genomförs ett kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Enligt läroplanen ansvarar rektorn för skolans resultat och för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen.

Uppföljning av kunskapsresultaten

I skolenhetens systematiska kvalitetsarbete som Skolinspektionen tagit del av inför tillsynen finns ingen sammanställning av elevernas kunskapsresultat för de årskurser och ämnen där det finns kunskapskrav utan endast beskrivningar såsom att skolenheten under föregående läsår hade en god måluppfyllelse, att totalt 48 elever på skolenheten haft extra anpassningar eller särskilt stöd och att det fanns 25 elever som inte nått målen i ett eller flera ämnen. Rektorn beskriver i kvalitetsarbetet att det finns elever som inte nått målen i alla ämnen och att det till exempel beror på inlärningssvårigheter, låg skolnärvaro eller att elever är nyanlända.

I informationsinhämtning inför tillsynsbesöket beskriver rektorn att en insats inom ramen för skolenhetens systematiska kvalitetsarbete är ett projekt "Väl godkänt för skolmältiden" som ska landa i en modell för schemaläggning av skolmältider i syfte att

fler elever ska gå ut grundskolan med fullständiga betyg. Det framkommer dock inte att denna insats är framtagen och beslutad utifrån någon sammanställning och analys av skolenhetens resultat. Rektorn beskriver i intervju att hon, utifrån elevernas kunskapsresultat, har fattat beslut om personella resurser i klasser för att öka måluppfyllelsen och att hon, utifrån höstens betygskonferenser, satsat mer på nuvarande årskurs 6. Vidare beskriver rektorn att ytterligare åtgärder som vidtagits varit införande av läxhjälp och ett arbete med digitala individuella utvecklingsplaner och matriser i syfte att förbättra kommunikationen och transparensen mellan skola och hem.

Lärare och elevhälsan berättar att specialpedagogen gör sammanställningar av de screeningar som genomförs och att lärarna får ta del av resultatet på klass- och individnivå. Dock får lärarna inte ta del av resultatet på årskurs- eller skolnivå. Vidare framkommer att specialpedagogen sammanställt de delar av de nationella proven för årskurs 3 där eleverna inte uppnådde målen och diskuterat det med de lärare som undervisar i årskurserna 1-3. Vid det tillfället fick lärarna fundera över vad de tyckte var viktigast att arbeta vidare med utifrån resultatet. För de nationella proven i årskurs 6 görs inte liknande analyser eller diskussioner som för årskurs 3, berättar elevhälsan. Enligt elevhälsan är anledningen att eleverna har gått vidare till högstadiet och andra skolor. Lärare berättar att de, på eget initiativ, gör sammanställningar av resultaten av sexornas nationella prov och att de regelbundet samtalar med varandra om respektive årskurs men att rektorn inte är delaktig i dessa diskussioner. Lärarna berättar i intervju att efter avslutat läsår tittar varje lärare på resultaten i sin klass men de deltar inte i några analyser av skolenhetens samlade kunskapsresultat och måluppfyllelse.

I intervju med en lärargrupp framkommer att de utvecklingsområden som rektorn fattat beslut om inte grundar sig på elevernas kunskapsresultat utan handlar om normer och värdegrund. Lärarna förklarar att det hade förutsatt att rektorn får sammanställningar av kunskapsresultaten per klass och årskurs vilket rektorn inte får och vad de känner till har inte rektorn heller en bild av resultaten på skolenhetsnivå. Vidare säger lärarna att de har koll på sina egna klasser men inte på hur resultatet ser ut till exempel för årskursen. Lärarna berättar att det finns kunskapsmatriser på skolenhetens digitala plattform men att lärarna inte har blivit ålagda att fylla i dessa utan det ska ske från och med läsåret 2019/20.

Uppföljning av arbetet med trygghet och studiero

I intervju med lärare, elevhälsa och rektor framkommer att elevernas upplevelse av trygghet och studiero följs upp genom årliga enkäter i årskurserna 2 och 5, på klassråd och genom en årlig trygghetsvandring där elevrådets representanter får markera otrygga platser. I kartläggningen har framkommit att elever upplever sig otrygga i omklädningsrum och på skolans toaletter vilket enligt rektorn har åtgärdats genom exempelvis duschdraperier och klasstoalletter. Rektorn uppger att den senaste enkäten genomfördes under våren 2018.

Det framgår i kvalitetsarbetet som Skolinspektionen tagit del av inför tillsynen att årskurs 2:s resultat avseende trygghet ökat från 79 (2013) till 92 (2017). Vidare beskriver rektorn att eleverna i årskurs 2 känner att de har möjlighet till studiero i skolan och att

resultatet har ökat från 42 (2013) till 53 (2017). För eleverna i årskurs 5 finns inget resultat avseende trygghet men rektorn beskriver att resultatet försämrats sedan föregående år och tre år tillbaka. Vidare framgår att 60 procent av eleverna i årskursen har möjlighet till studiero.

Motivering till föreläggande som ingripande

Göteborgs kommuns verksamhet vid Karl Johansskolan F-6 uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Göteborgs kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Göteborgs kommun uppfyller författningarnas krav inom följande områden.

Undervisning och lärande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Bedömning och betygssättning

På Skolinspektionens vägnar

X Ingrid Hesselén Brunius

Beslutsfattare
Signerat av: Ingrid Hesselén Brunius

X Madeleine Olofsson

Föredragande utredare
Signerat av: Madeleine Olofsson

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Karl Johansskolan F-6

Fakta om Karl Johansskolan F-6

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Göteborgs kommun under våren 2019. Karl Johansskolan F-6 besöktes av Skolinspektionen den 5 och 6 mars 2019.

Karl Johansskolan är en kommunal grundskola med elever i förskoleklass till årskurs 6. Skolenheten ligger i Majorna i Göteborgs kommun. Skolenheten har vid tidpunkten för tillsynen 639 elever. Skolenheten leds av en rektor.

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Årskurs 1

Huvudmannen har inte redovisat några resultat avseende hur många elever som uppnått kunskapskravet i läsförståelse i ämnet svenska och svenska som andra språk för läsåret 2017/18. Det finns inte heller någon sammanställning av kunskapsresultaten i skolenhetens systematiska kvalitetsarbete.

Årskurs 3

Huvudmannen har inte redovisat några resultat avseende hur många elever som uppnått kunskapskraven i de ämnen där det finns kunskapskrav för läsåret 2017/18. Det finns inte heller någon sammanställning av kunskapsresultaten i skolenhetens systematiska kvalitetsarbete.

Årskurs 6

Skolverkets statistik för läsåret 2017/18 visar att 55 procent av eleverna i årskurs 6 på skolenheten uppnådde kunskapskraven i alla ämnen jämfört med rikets 77 procent.

Trygghet och studiero

I skolenhetens systematiska kvalitetsarbete 2017/2018 framgår att resultaten avseende trygghet för eleverna i årskurs 2 ökat från 79 (2013) till 92 (2017). Vidare beskrivs i kvalitetsarbetet att eleverna i årskurs 2 känner att de har möjlighet till studiero i skolan och det framgår att resultatet har ökat från 42 (2013) till 53 (2017). För eleverna i årskurs 5 finns inget resultat avseende trygghet men rektorn beskriver i kvalitetsarbetet att resultatet försämrats sedan föregående år och tre år tillbaka. Vidare framgår att 60 procent av eleverna i årskursen har möjlighet till studiero.

I Skolinspektionens enkät som genomförts med elever i årskurs 5 hösten 2017 framkom att 79 procent av eleverna svarat *Stämmer väl* eller *Stämmer helt och hållet* på påståendet "Jag känner mig trygg i skolan". 10 procent av eleverna har svarat *Stämmer ganska dåligt* på samma påstående. På påståendet "Jag har studiero på lektionerna" har 38 procent av eleverna svarat *Stämmer ganska dåligt* och 11 procent *Stämmer inte alls*.